LUOTETTAVAA **TIETOA**
sosiaali- ja terveysalan päätöksenteon ja toiminnan tueksi

Peppi Saikku

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Kuuleminen HE 93/2018
7.2.2019

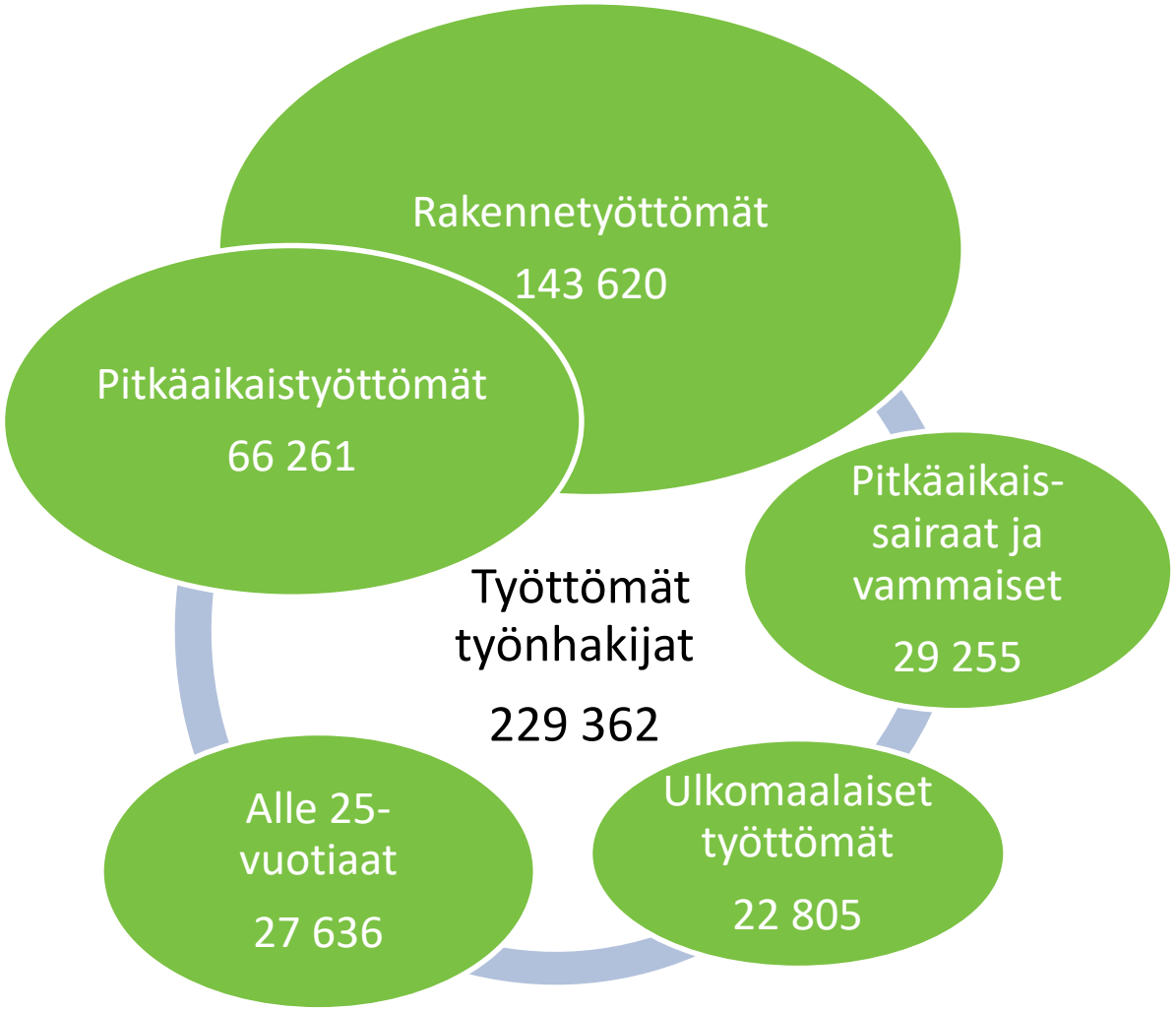
THL

- Erikoistutkija, VTT, Sosiaalipolitiikan tutkimus -yksikkö
- Väitöskirja eri politiikkojen ja hallinnonalojen yhteensovittamisesta vaikeasti työllistyvien tilanteissa
- Monialaisten palvelujen (sosiaali-, terveys-, työvoima- ja kuntoutus) arviointi ja tutkimus:
  - Kuntoutuksen asiakasyhteistyö
  - Työvoiman palvelukeskukset
  - Työttömien terveyspalvelut ja kuntoutus
  - Paltamon työllisyyskokeilu
  - Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu
  - Osatyökykyisille tie työelämään projektin Mallit työllistymiseen ja osallisuuteen (OTE 4) alueelliset kokeilut

Työttömät työnhakijat 11/2018: Ryhmiä, joissa on heikossa työmarkkina-asemassa olevia henkilöitä (TEM/Työnvälitystilasto)

THL

Paljon palveluja käyttävät sosiaali- ja terveyspalveluissa

- Paljon palveluja käyttävät ovat monimuotoinen ryhmä, jonka palvelutarve voi perustua useisiin pitkäkestoisiin somaattisiin tai psyykkisiin oireisiin (ns. monisairaat) tai muihin monimuotoisiin tarpeisiin, kuten oppimisvaikeuksiin, toimeentuloon, elämänhallintaan tai sosiaaliseen osallistumiseen (VTTV 2017).
- 10 prosenttia asukkaista kerryttää 81 prosenttia kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaiskustannuksista: näistä kustannuksista 62 prosenttia syntyy asiakkaista, jotka käyttävät sekä terveys- että sosiaalipalveluja (Leskelä ym. 2013).

Palveluiden saatavuus ja kohdentuminen

- Väljä lainsäädäntö ei velvoita maakuntaa järjestämään esim. työkokeilua tai valmennuksia
- Toimenpiteisiin osallistuvat useimmiten nuoret ja pidempään työttömänä olleet (Aho ym. 2018)
- Löytyykö rahoitus näihin toimenpiteisiin vai vain lain velvoittamiin palveluihin, kuten kasvupalvelukoulutukseen?
- Maakunnilla enemmän valinnanvapautta kuin työnhakijoilla
- Työhönvalmennusta sosiaalipalveluna? Entä yhteys muihin työnhakijoiden ja yritysten (rekrytointi)palveluihin?
- Palvelujen tarkempi sääntely ei estäisi palvelujen sisällöllistä kehittämistä, räätälöintiä tai yksityisten palveluntuottajien hyödyntämistä

THL

Palvelujen asiakaslähtöinen yhteensovittaminen

- Palvelutarvearvion tulisi olla ensisijaisesti maakunnan tehtävä
- Palveluntuottajaan liittyvät asiat eivät saa vaikuttaa arvioon (erilaiset kriteerit, oma palvelutuotanto)
- Selkeissä tilanteissa mahdolliset seuraavat palvelutarvearviot voisivat tapahtua myös palveluntuottajan toimesta
- Monialaisen palvelutarpeen arvioinnin ja palvelujen yhteensovittamisen tulisi olla aina maakunnan tehtävä
- Vahva moniammatillinen aloitus, ennen lain määräaikoja, olisi mahdollinen
- Mitä edellytyksiä ja kannusteita palveluntuottajilla on monialaisen palvelutarpeen arviointiin ja palvelujen yhteensovittamiseen?

THL

Sote-kasvupalvelu -yhteys

- Asiakaslähtöinen palveluintegraatio on keskeinen tavoite maakunta-, kasvupalvelu- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksissa
- Yhteisestä maakuntahallinnosta huolimatta tämä on suuri haaste tulevassa monen palveluntuottajan mallissa
- Lainsäädäntö ja hallinnonalat edelleen omissa siiloissaan
- Maakuntahallinto on se yhdistävä tekijä, jossa tulisi olla vastuu ja valtuudet toimia
  - Kokonaisuuden hahmottaminen yli sektorirajojen: ihmisen tilanne ja tavoitteet > mitä palveluita tarvitaan?
  - Riittävä lainsäädäntö, joka turvaa ihmiselle mahdollisuuden saada tarpeensa mukaisia palveluja, eikä kannusta pois ohjaamiseen

THL

Kirjallisuus

- Aho S ym. (2018) Työvoimapalvelujen kohdistuminen ja niihin osallistuvien työllistyminen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 19/2018.
- Blomgren S & Saikku P (2019) Heikossa työmarkkina-asemassa olevien asiakkaiden osallisuus ja monialainen yhteistyö palveluissa. Tutkimuksesta tiiviisti 6/2019. THL. http://www.julkari.fi/handle/10024/137500
- Leskelä R-L ym. (2013) Paljon sosiaali- ja terveyspalveluja käyttävät asukkaat Oulussa. Suomen lääkärilehti 68:48, 3163-3169.
- Saikku P (2018) Hallinnan rajoilla. Monialainen koordinaatio vaikeasti työllistyvien työllistymisen edistämisessä. Valtiotieteellisen tiedekunnan julkaisuja 74. Helsingin yliopisto.
- VTTV (2017) Paljon palveluja tarvitsevat ja käyttävät asiakkaat perusterveydenhuollossa. Tuloksellisuustarkastuskertomus 11. Valtiontalouden tarkastusvirasto.